

Níger: s'han fos els ploms de la tolerància

Dc, 18/02/2015 per Josep Frigola

[Vida per Àfrica](#)

Com de costum, volia escriure una circular a primers d'any. L'enguany, ja el veia albirar cofoi i bonic perquè sí. 50 anys de Concili. 50 anys de capellà. 50 anys de missioner d'Àfrica. 50 anys rodonets que truquen per a que se'ls obri la porta a l'acció de gràcies, a una nova llesca de vida. Volia escriure doncs, i resulta que la primera entrebancada es va produir quan un company de 80 anys es va trencar el fèmur i va haver de ser evacuat. Hospitalització, trifulgues pel viatge, papers... Ben res al cap i a la fi. La grossa ens va tocar el 16 i el 17 de gener.

Intento explicar breument els fets. Primer, en la ciutat de Zinder i en altres poblacions properes, una revolta de gent jove manipulada, junt amb desvagats i saquejadors per fer més piló, varen atacar esglésies, cases de religiosos, escoles, bars, domicilis i botigues particulars, el centre cultural francès, la seu del partit governant... Qui més va rebre són les institucions cristianes i el seu personal. Robar, destruir, incendiar, sense excloure assassinar, eren les consignes donades pels instigadors i programadors. L'endemà, va passar gairebé el mateix a la capital, Niamey, agafant proporcions enormes pel nombre de grups enfurismats que corrien d'un costat a l'altre, assistits malèficament des de rereguarda amb bidons de gasolina i neumàtics per a incendiar. Les forces de seguretat varen intervenir durant quatre hores per a salvar la catedral i tot el complex d'habitat, sales i escoles del bisbat. En altres llocs, malauradament, o bé no hi varen ser a temps o bé no varen saber donar la cara a qui guerrejava bo i cridant que ho feia en nom d'Allah tot poderós.

Vet aquí els resultats d'aquests terribles esdeveniments mai vistos ni imaginats. Deu morts. Destrucció amb incendi devastador de 45 esglésies, una dotzena de domicilis de famílies i comunitats religioses, 5 hotels, 35 bars, varies escoles, cases particulars... Total, una veritable profanació de llocs i de persones sense cap mena de fre. No i no! No es pot explicar, no es pot raonar. Ningú podrà comprendre mai el perquè de tant odi, tanta destrucció inútil, tant greuge a persones i institucions que han posat la vida al servei dels demés, aportant tot el que sabien i podien pel bé de tothom sense exclusió. Davant aquest feix d'absurditat, intentem apaivagar mica en mica els ànims, volem oferir lloc a la calma, primer pas cap a la pau. Hem de vèncer el repte més gran, donar generosa corda al perdó per alliberar-nos i alliberar. Però, està clar, el que també cal fer és intentar analitzar el fets amb el cap fred i el cor ben entès. Ens hi ajuden les informacions que van traspuant d'uns i altres, també han sortit comentaris i articles d'experts, hi ha fins i tot gent de bona voluntat i autoritats que ha fet mostra de simpatia demanant disculpes.

Les causes no són totes d'un mateix color: religió, polític o social. És un barreja-barreja difícil de destriar que, segons els interessos, s'accentua o simplement es decanta cap a un o altre costat. La multitudinària manifestació de París en favor de "Charlie Hebdo" difosa arreu del món, serveix certament de provocació amb greus conseqüències també arreu del món. Això sol com pretext però, no podria justificar de cap manera tot aquest terror viscut a Níger. Hi ha des de fa temps una mar de fons que s'agita. Era coneguda i tolerada fins ara, tant per l'Islam tradicional i moderat que ha sabut conviure amb els nadius i les altres religions durant anys i panys, com també pels polítics que s'hi anaven acomodant mentre es podien mantenir en el poder. La mar de fons s'ha anat enverinant degut al treball

acarnissat d'integristes i fanàtics que amb estratègies diverses s'han infiltrat poc a poc fins a imposar-se en el tarannà de la societat. Els mediadors aparentment menys inofensius, han sigut els marabús i predicadors irresponsables que es permeten posar-se Déu a la butxaca per tirar de dret a l'infern qui no creu en el seu déu. No sé si amb molta pena o amb una certa dosi d'humor s'ha de constatar això: només hi ha un sol Déu, però no és el mateix; no el veiem ni creiem de la mateixa manera. Alguns extremistes han predicat el que han volgut impunement, han difós cassetes i llibrets a dojo en els mercats i llibreries per terra.

Mentrestant, la secta o nebulosa "Boko Haram" actuava fent barbaritats al nord de Nigèria. Ha anat creixent i la seva ideologia s'ha anat infiltrant sobretot enmig de la població. Vehicula religió extremista, política abassegadora i lluita violenta contra tot lo occidental. Sempre he pensat que, per a Níger, el gran perill arribava més d'aquest costat que no de l'altre, de Mali. El seu entorn natural ben estès degut a la llengua i cultura haussa ho faciliten abastament. Els militants passen despercebuts i els missatges són difosos en una vasta regió internacional sense ser filtrats. Últimament ja han atacat poblacions en territoris de Camerun, Txad i Níger.

Una bona part de nigerins pensa i diu que la raó principal d'aquest terror és més política que religiosa. En aquesta posició, sembla per una part que es vulgui exculpar l'Islam moderat i tolerant de sempre que, de fet, no ha sabut reaccionar a temps ni amb prou força. I, per altra banda, és veritat que la política partidista ho pot manipular tot de mala manera per fer caure el poder. L'oposició es va manifestar a Niamey l'endemà mateix fent el ridícul i sense acceptació per part de la població ben eixonada després de tanta desfeta i vandalisme. M'atreveixo a dir que ni uns ni altres han sabut gestionar la complexitat dels esdeveniments amb senderi i eficàcia.

I, ara, just al cap d'un mes, què? Ens dol molt la destrossa immensa que es valora en tres milions d'euros. Ens dol encara més el mal moral que s'ha fet a les persones, famílies i comunitats; molta gent haurà d'arrossegar un fort trauma durant temps i més temps. Ens dol també la passivitat de la població davant l'acció devastadora d'uns grups; només algunes intervencions s'hi varen oposar invocant la "bona feina que fa aquesta gent en favor nostre" i varen salvar, així, algunes institucions i cases particulars. Ens dol, repeteixo, que no s'hagi sortit al carrer massivament, gent cívica, musulmans i cristians junts, per fer cridar ben fort el silenci: prou, mai més! Cert, tot no s'ha acabat, s'anirà fent història amb lletra més o menys entenedora. Abans d'ahir vaig ser testimoni del menyspreu i acusació que es feia a una persona cristiana dient-li "tu ets Charlie". Aahir, a Niamey, hi va haver una gran manifestació en contra de Boko Haram per a recolzar l'acció de les forces que el combaten al front que hi ha a l'extrem Est del país; escridassaven: "Boko Haram" és per a nosaltres "haram", és a dir, "proscripció", pecat segons la llei musulmana.

Per part dels responsables de les esglésies i de la majoria dels fidels cristians, em sembla que ja s'ha començat a girar un full ben gruixut, el de tenir ganes sinceres de perdonar. Els repetits missatges d'uns i altres no han pas caigut en un pou sec. Tant en la premsa com en xerrades i encontres informals, molts nigerins han acabat confessant lo bonic que és sentir-se perdonat quan encara no has gosat demanar públicament perdó.

Pocs dies després de la tragèdia, ens vàrem aplegar davant una escultura de la

Marededéu, carbonitzada i recollida en una església recentment inaugurada; només se'n pot imaginar els traços del cos assegut amb el nen als braços. Un representant de cada comunitat sinistrada va depositar als seus peus una embosta de cendra recollida en els llocs respectius. El bisbe ens va ajudar a fer aquesta pregària: "Som com vasos d'argila molt fràgils que contenen el do de Déu; ara s'han esmicolat en mil bocins, però el perfum de la nostra fe i esperança resta intacte."